

Nro. 16.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.**

Indult Bétből, Kedden Augustus 25-ik napján
1807-ik esztendőben.

Török Birodalom.

A' Török tengeri fő vezér Kapudan Bascha és Orosz Vice-Admirális Siniavin között Jul. 1-ső napján történt tengeri verekedésnek további környűl-állásait ekképpen adják elő az ujjabb tudósítások: — „

A' verekedés Lemnos és Montesanto között esett, és leg nagyobb vakmerőséggel 8 órat tartván az Orosz hajós seregnek tökéletes győzedelmeskedésével végződött-el. Az Orosz hajós sereg 22 hajókból, a' mellyek között 10 Linea hajók, a' Török hajós sereg pedig 18 hajókból állott, hanem a' mely utólsók között 12 Linea ha-

jók voltak, A' Törökök 1200 embert vesztettek. Bekir-Bey nem esett-el, mint a' közelébbi levelek szerént iródott, hanem a' maga Capitana nevű hajójával egyetemben elfogattatott. Négy nagy Török hajók jutottak az ellenség kezére, három elégett, kettő a' part mellé kergettetvén oda taspódott. A' Török fő vezér Seid Aly, noha a' keze megsebesített, és az ő 110 ágyus, igen szép három emeletű hajójának főbb arbotzfája, még mingyár az ütközet kezdetében egy bombi által öfzsze rontatott: rendkívül való vitézséggel viselte magát. Utoljára 5 Orosz hajók között vágta ki magát hajójával, a' melly úgy öfzsze lövöldözött, hogy azt azután kötélnél fogva kellett Imbroshoz vontattatni. Contre Admirális Scheremet-Bey három Török Kapitányokkal egyetemben, a' kik az ő vezérlése alatt volt Ofztályhoz tartoztak, a' verekedés végződése után azonnal fővételre ítéltettek és meg is ölettettek, azért, hogy a' verekedésben nem részesültek úgy, mint kellett volna. Seid Aly csak nem régiben lépett volt az Algieriai szolgálatból a' Porta szolgálatjára által, a' hol igen hirtelen elő menvén és Kapudán Baschává neveztetvén, azt tartják, hogy ezen rendkívül való hamarsággal történt előmenetele által ingerelte irigységre Scheremet-Beyt, a' ki ezért mostanában irigységből nem segítette őtet úgy, mint kötelessége hozta volna magával.

Nagy Britannia.

A' Parlamentomi vetélksdések a' napokban nevezetesek voltak, mint a' többek között a' következő öfzszeszollalkozásokból kitetszik:

Előadván Minister Canning, hogy más Hatalmasságok között Pruszfiának is bizonyos summa pénz ígértetett volna, azért hogy ő is 10000 embert küldjön a' Swéd Pomeraniába öfzsze gyülekezendő Szövettséges ármadiához, az ő előadására így szollott W h i t b r e a d: Én azt kívánom, hogy a' Pruszfiával való segedelembéli Kötésnek feltételei terjesztessenek ezen Ház' eleibe. Mi végre léptünk mi Pruszfiával segedelembéli Kötésre, akkor, mikor már láthattuk, hogy az ő elgyengült hadi ereje semmi hasznot nem fogna tenni? — „Ez a' segedelembéli Kötés (így felelt Canning), még most nem terjesztődhetik a' Parlamentom eleibe. Mi azután ígértük ezen segedelempénzt Pruszfiának, minekutánna Báró Hardenberg a' Ministérium kormányozójává vissza tetett, és minekutánna tökéletesen meggyőztettünk a' felől, hogy a' hajótörést szenvedett Pruszszus Kints, az ő Berlinből lett el-vitettetése után egészen elfogyott legyen. Pruszfiának, a' Generális Hutchinson tudósítása szerént még ekkor is jó számú hadi ereje volt. Egyéb eránt, akár minémű következése lett is ezen szerentsétlen táborozásnak, elég az a' dologhoz, hogy Angliának nem kitsiny világalztalására szolgálhat legalább az, hogy az ő segedelme által a' Colbergi őrző sereg két versben megmentetett.“

W h i t b r e a d így felelt: Váratlan dolog volt-e Ministereink előtt a' szárazon folyt dolgoknak ilyen fordulások? avvagy kihozhatták-e ők azt a' Lord Hutchinsontól vett tudósításokból? — Az igaz (úgy mond Canning) hogy Lord Hutchinson alkalmatosságot adott nekünk annak általlatásá-

ra, hogy, ha bizonyos dolgok előre meg nem történnének, és addig egy közös ütközet talál előfordulni, ezen ütközet gyaníthatóképpen el fogna veszni. Hanem ezt a' közös ütközetet el akarták kerülni Szövetségeseinknek seregeik. A' mi előbbeni Ministereink minden szállító hajóinkat elbocsátották vala: mostani Ministereink ellenben, bár mi félelmesek voltak is a' Lord Hutchinson tudósításai, minden igyekezeteiket arra fordították, hogy pénzel és seregekkel a' száraz Európának minden ki telhető segedelmére leheffenek.

Whitbread így folytatta szavait: Ha az Oroszok, a' kiknek leg jobb módok és alkalmazosságok lehetett volna arra, hogy önnön országaikból elégséges segedelmet hívjanak magokhoz, az alatt, míg a' Frantziáknak a' magok határjaikról oly mezsze-útat kellett tenniük, ha mondom az Oroszok egy közös ütközetet ki nem állhattak: így kétséggkivül oda kellett lenni minden reménségnek; 's ezen esetben az Ánglus seregeknek a' száraz földre való általevezések is késő és haszon nélkül való lett volna. —

Lord Castlereagh ekképpen beszélt: — „A' Gen. Lestocq vezérlése alatt lévő Pruszus sereg minden körülállások között és minden tsatázásokban jól viselte magát. Midőn mi segedelembéli Kötésre léptünk Pruszsziával, ennek hadi ereje még ekkör, a' Sléziában és Swéd Pomeraniában fekvő tsoportokkal, és az ujjonan össze gyűjtetett katonasággal egyetemben, 90 ezer emberekből állott. Swétzia azt kívánta tőlünk, hogy kiváltképpen lovasságot szállítsunk által

száraz földre: hanem nekünk, lovasság szállításra alkalmas hajónk, az előbbeni Ministeriumi Administratziójának vége felé, egygyetlenegynél több nem volt. Ha előbbeni Ministereink a' száraz Europa és Anglia között való öfzfzekaptsoltást tovább is fenn akarták tartani: el kellett-é a' szállító hajókat botsátani? A' mostani Ministerek semmit kész állapotban nem találván, mostannál előbb a' száraz földre expeditziót nem küldhettek. Az előbbeni Ministerek bűnös hibákat ejtettek, az által, hogy a' száraz földre hamarább segedelmet nem küldöttek. Az Orosz Birodalom a' mi egygyütt való munkálódásunkat várta, és a' magáét ahhoz alkalmaztatta. Megjelenhettek volna-é a' Wistula tulsó részein a' Frantziák olyan nagy számmal, ha Mintstereink másképpen tselekedtek volna? — Vólt Minister Windham azzal mentette az előbbeni Ministereket, hogy ha szintén ezek, által küldötték volna is a' száraz földre az expeditziót, ez ott, tsak mint a' tengerben egy tsep víz, annyi, és minden haszon nélkül való lett volna.

Az után ismét Minister Canning fogott befezdhez: — „Nekünk, úgy mond, azt hányják szemünkre, hogy Pruszziának segedelempénzt ígértünk, akkór, midón már minden Hatalmát elvesztette vala. Hanem, mikor kell Szövetségeseinket segitenünk? nem a' szükségnek idején-é? Pruszziának *physical* erejét ugyan kétségbe hozhattuk: hanem a' szívet és indulatját nem. Az Eylaui ütközettől fogva az utólsó (Friedlandi) fatalis ütközetig, a' melly a' szárazon való hadakozásnak véget vetett, három versben vetette vízf-

fza a' Pruszsus Király meghatározott módon,
 a' néki ajánlatott békefféget. Három versben té-
 tetett néki ajánlás affelől, hogy minden birtokai
 vissza adattatnak : hanem a' Király tsak Szö-
 vettségeseivel egygyütt akart alkudozásba elegend-
 ni. A' mi az Orosz Birodalmat illeti, ez semmi
 penzbéli segedelmet nem kívánt töllünk, tsak azt
 az engedelmet kérte ki, hogy Angliában egy sum-
 ma pénzt vehessen fel költsön. A' minket meg-
 előzött Ministerek egyátallyában nagy elmellő-
 zések által tették vétkeffé magokat. Melly roszsz
 vélekedésnek kell a' száraz Európában Nagy Bri-
 tanniának utóbbi magaviselete felől uralkodni!
 Ha az Orosz Császár a' következőket találja
 mondani a' Nagy Britanniai Követnek : Miért
 nem voltatok hozzánk segedelemmel ? Frantzia
 országnak gyengülése a' ti hasznotok lett volna ;
 ti mindazonáltal minden terhet réánk igyekeztetek
 taszítani. Nékünk egy részint azokkal a' Frantzia
 seregekkel kellett tsatáznunk, a' kik a' ti orszá-
 gotokkal általellvben fekvő Frantzia partokról
 jöttek ellenünk a' tsatázó mezőre ; és ezektől kell
 hallanunk, hogy Anglia még tsak egy demonstra-
 tziót (hadi fenyegetődző mozdulást) sem tett ő
 ellenek, hogy az által nekünk valamely könnyebb-
 séget okozott volna — ha mondom, ekképpen ta-
 lál az Orosz Császár a' mi nálla lévő Követünk-
 höz szollani : mit fogunk néki felelni ? Ugy visel-
 tük-é magunkat eránta, mint illett volna, hogy
 egy barátságos Hatalmasság eránt viseljük ? Lát-
 ván az Orosz Birodalom, hogy semmi segedelmet
 nem küldünk néki, és hogy a' Britanniai minden
 ígéreték, üressék volnának : békefféget kötött. Az

utolsó Coalitio olyan módon végződött el ránk nézve, mint a' melly egészen különbözik az előbbheniektől. Ezekben a' száraz Europai Hatalmasságok ígéreteiknek teljesítésétől elállván, minket magunkra hagytak: a' mostaniban is magunkra hagytak, de nem szegték meg ígereteiket, szavokat, és hiteket. —

„Ha így van a' dolog (mond Whitbread), ha ilyen vétkekbe elegyítették Ministereink magokat, processust kell ellenük inditanunk.“ — „Én csak azt erőssítem (felel Minister Canning) hogy az én előttem volt Ministerek, rosszul viselték magokat, és a' száraz Európának kárt tettek: egyéb eránt a' nem az én kötelességem, hogy pert indítottak ellenük.“

D á n i a.

Koppenhágból Aug. 4-ik napján. Az Angliai nagy hadi hajós seregnek első Osztálya, a' melly 26 kisebb vagyobb, u. m. 13 Linea, 12 Fregát és egyéb apróbb hajókból áll, tegnapelőtt a' Sund mellett megjelenván, annak fő vezére Adm. Gambier azonnal egy Követ-tisztet küldött bé a' Kronenburgi Swéd Komendánshoz, kérdést tétetvén, hogy béevezhetne-e az Anglus hadi hajós sereg minden akadály nélkül a' Sund szorosán. Azt felelvén a' Swéd Komendáns, hogy neki semmi parantsolatja nem volna az Anglus hajós sereg' akadályoztatására, ez azonnal béindúlt a' Sundba, és annak közepetájján vasmatskáit kihányván, ott déltájban megállapodott. Az Admirális Gambier veres zászlója a' Wallis nevű 98 ágyus, a' Sir Home Popham és Sir Sidney Smith

Contreadmirálishi kék zászlóik pedig, egy-egy 74 ágyús hajókon vannak kifüggesztetve. Ma reggel felszedvén ezen hajós sereg vasmatskáit a' Sundból tovább evezett az úgy nevezett Napkeleti tengerre. Nagyító üvegekkel jól láthatni toronyainkról és magossabb házainkról. Azt halljuk, hogy már a' hajós sereg második Osztálya is megérkezett a' Sund mellé. Még ma sem tudhatjuk semmi bizonyos czélozását ezen nagy Anglus hajós seregnak. Sok féle bizontalan hírek folynak felőlle. Némelyek úgy itélnék, hogy Carlscrona, mások hogy az Orosz kikötőhelyek felé evez. Még eddig úgy látszik, hogy Dánia ellen nintsen semmi ellenséges czélozása, leg alább a' Dánus hajós seregnél semmi a' féle mozdulások min'senek, a' melyből azt lehetne kihozni, hogy az Anglusok által való megtámadtatástól fél.

Prusszia.

Memelből Julius 26-dikán. Innen ilyen Proklamatió intéztetett azon tartományoknak és vidékeknek lakosaikhoz, a' mellyek a' Tilsiti Kötés ereje szerént a' Pruszsziai Monarchiától elszakasztódtak: — „

„Régi Marknak túl az Albison lévő része, Cothbus, Magdeburgnak túl az Albison lévő része, Mansfeld, Bayreuth, Hildesheim, Goslar, Paderborn, Halberstadt, Wernigerode, Münster, Minden, Napkeleti Frisia, Eichsfeld, Erfurt, Quedlinburg, Marki Grófság, Essen, Elten, Verden, Ravensberg, Hohenstein, Tecklenburg, Lingen, Mühlhausen, Nordhausen, Treffurt etc, Blankenheim, Daneczka várossa, és a' Culmi vidéknek által en-

gedett részei! esmértek, hűséges tartományaimnak, vidékeimnek, és városaimnak lakosai, az én erántatok viseltető indulatomat, 's a' tavalyi esztendőbéli történeteket. Az én fegyvereim elgyengültek a' szerentsétlenség alatt: ármadiám utolsó maradványának iparkodásai haszontalanok voltak. Birodalmamnak utolsó határszélére vissza nyomattatván, 's az én hatalmas Szövetségem maga is fegyvernyúgvásra és békeffégekötésre kényszerítettvén, nem vala egyéb hátra mit tennem, hanem hogy az Országnek a' hadakozás in ségei után a' tsendesség visszatérését ohajtsam. Kéntelen valék olyan békefféget kötni, a' milyent a' környülállások előmbe irtak. Az, réám és az én Házamra, sőt az Orzágra is, leg keservesebb áldozatokat vetett. Azoknak, a' miket századok, és derék Ösök, Kötések, egymás eránt viseltető szeretet és bizodalom özfize tsatóltak vala, el kelle egymástól szaggattatni. Az én és enyimek iparkodásaink, hijába valók valának! A' történet parantsól, az atya megválík a' maga gyermekeitől! Én feloldozlak titeket minden erántam és Házam eránt való alattvalói kötelesség alól. Forró indulattal való jó kívánságaim kísérnek benneteket tartományaitoknak ujj Urához; legyetek eránta az, a' mi erántam voltatok. Semmi féle történet, semmi erő. ki nem fogja emlékezeteteket az én és az enyimek sziveinkből törölni! Kólt Memelben Julius 24-kén, 1707-ben. — „

„F r i d r i c h W i l h e l m.

A' Királynak egyéb újj Rendeléseik között olvasuk továbbá: hogy a' Déli és Ujj Napkeleti Prusz-

Contreadmirálisti kék zászlóik pedig, egy-egy 74 ágyús hajókon vannak kifüggesztetve. Ma reggel felszedvén ezen hajós sereg vasmatskáit a' Sundból tovább evezett az úgy nevezett Napkeleti tengerre. Nagyító üvegekkel jól láthatni toronyainkról és magossabb házainkról. Azt halljuk, hogy már a' hajós sereg második Osztálya is megérkezett a' Sund mellé. Még ma sem tudhatjuk semmi bizonyos czélozását ezen nagy Anglus hajós seregnak. Sokféle bizontalan hírek folynak felőle. Némelyek úgy itélnék, hogy Carlscrona, mások hogy az Orosz kikötőhelyek felé evez. Még eddig úgy látszik, hogy Dánia ellen nintsen semmi ellenséges czélozása, leg alább a' Dánus hajós seregnél semmi a'féle mozdulások min'senek, a' melyből azt lehetne kihozni, hogy az Anglusok által való megtámadtatástól fél.

Pruszszia.

Memelből Julius 26-dikán. Innen ilyen Proklamazio intéztetett azon tartományoknak és vidékeknek lakosaihoz, a' mellyek a' Tilsiti Kötés ereje szerént a' Pruszsziai Monarchiától elszakasztódtak: —,

„Régi Marknak túl az Albison lévő része, Cotbus, Magdeburgnak túl az Albison lévő része, Mansfeld, Bayreuth, Hildesheim, Goslar, Paderborn, Halberstadt, Wernigerode, Münster, Minden, Napkeleti Frisia, Eichsfeld, Erfurt, Quedlinburg, Marki Grófság, Essen, Elten, Verden, Ravensberg, Hohenstein, Tecklenburg, Lingen, Mühlhausen, Nordhausen, Treffurt etc, Blankenheim, Daneczka várossa, és a' Culmi vidéknek által en-

gedett részei! esmértek, hűséges tartományaimnak, vidékeimnek, és városaimnak lakosai, az én erántatok viseltető indulatomat, 's a' tavalyi esztendőbéli történeteket. Az én fegyvereim elgyengültek a' szerentsétlenség alatt: armadiám utolsó maradványának iparkodásai haszontalanok voltak. Birodalmamnak utolsó határszélére vissza nyomattatván, 's az én hatalmas Szövetségem maga is fegyvernyúgvásra és békeffégekötésre kényszerítettvén, nem vala egyéb hátra mit tennem, hanem hogy az Országnek a' hadakozás ingyéi után a' tsendeffég visszaterését ohajtsam. Kéntelen valék olyan békefféget kötni, a' milyent a' környülállások előmbe irtak. Az, réám és az én Házamra, sőt az Orzágra is, leg keservesebb áldozatokat vetett. Azoknak, a' miket századok, és derék Ösök, Kötések, egymás eránt viseltető szeretet és bizodalom öfzse tsatóltak vala, el kelle egymástól szaggattatni. Az én és enyimek iparkodásaink, hijába valók valának! A' történet parantsól, az atya megválík a' maga gyermekeitől! Én feloldozlak titeket minden erántam és Házam eránt való alattvalói kötelesség alól. Forró indulattal való jó kívánságaim kísérnek benneteket tartományaitoknak ujj Urához; legyetek eránta az, a' mi erántam voltatok. Semmi féle történet, semmi erő. ki nem fogja emlékezeteteket az én és az enyimek sziveinkből törölni! Kólt Memelben Julius 24-kén, 1707-ben. — „

„F r i d r i c h W i l h e l m.

A' Királynak egyéb újj Rendeléseik között olvasuk továbbá: hogy a' Déli és Ujj Napkeleti Prusz-

szia nevezetek alatt volt Lengyel tartományokból való születésű Pruszsus katonák, köz emberek, altisztek, mostani uj Urokhoz a' Szakszoniai Királyhoz szabadon haza mehetnek; és hogy ő Pruszsiai Királyi Felsége a' maga eddig volt Pétersburgi Követjét Gróf G o t t o t nevezte légyen a' maga Valóságos Státus - Ministerévé.

Frantzia Birodalom.

Párisból Aug. 10-kén. A' Frantzia Birodalom Nagy Tisztjei és Ministerei között ilyen változások történtek: A' külső dolgokra ügyelő Minister Hertzeg B e n e v e n t Vice-Nagy-Választóvá — ennek helyébe Belső Minister C h a m p a g n y Külső Ministerré — ennek helyébe pedig Status-Tanátsos C r e t e t Belső Ministerré —

„Továbbá: az eddig volt Hadi Minister a' N e u f c h a t e l i Hertzeg, Vice - Nagy - Connetabelle — 's ennek helyébe Ofztályos Generális és Státus - Tanátsos C l a r k e, Hadi Ministerré nevezettek.

Warschauri Hertzesség.

A' Warschauri Hertzesség Constitutiójának folytatása:

IV-ik Titulus. 19) A' Diétáról. A' Diéta két Kamarából áll, t. i. az Első vagy a' Szenátorok, és Második vagy a' Követek Kamarájából. 20) A' Diéta minden két esztendőben ösfze gyűl egyfzer Warschauban, a' Királynak meghívó levelében meghatároztatandó időre; az ő ülései nem tartanak tovább 14 napnál. 21) Az ő tanátskozásai

az adóknak és Finantziának törvényére, a' polgári és büntető törvényeket illető változásokra, és a' pénz' belső minémiségére, terjednek-ki. 22) A' Státustanátsban elintéztetett törvények a' Király' parantsolatjára a' Dieta eleibe terjesztetnek, a' Követek Kamarájában titkos voksolás és a' vok-sok' többsége szerént megfontóltatnak, 's az után a' Szenátus' eleibe küldtetnek meghatározás végett.

V-ik Titulus. 23) A' Szenátusról. A' Szenátus 18 tagokból, u. m. 6 Püspökökből, 6 Palatinusokból, és 6 Kastellánokból áll. 24) A' Palatinusok és Kastellánok a' Király által neveztetnek-ki. A' Püspököket a' Király választván a' Szent Szék által tétetnek bé. 25) A' Szenátusban annak egyik tagja ülelöl, a' kit a' Király nevez-ki. 26) A' Szenátori hivatal holtig tart. 27) A' Követek Kamarájában megfontóltatott törvényintézetek, mint feljebb mondatott, a' Szenátusban határozatnak-meg végképpen. 28) A' Szenátus a' következő esetekben nem erőssiti meg az elintéztett törvént — a) ha az nem a' Constitutzióban meghatározotva lévő módok szerént vétetett fontolás alá, vagy ha a' tanátskozás valamely erőszakos tselekedet által megzavartatott — b) ha tudára esik a' Szenátusnak, hogy a' törvényintézet nem a' vok-sok többsége által állittatott-meg a' Követek Kamarájában — c) ha a' Szenátus úgy talál vélekedni, hogy a' meghatározotandó törvény, a' Státus bátorságával, vagy a' jelen való Constitu-tiónak Statutumai-val ellenkezik. 29) Midőn a' Szenátus ezen okok között valamelyikre nézve

valamely törvényintézetől annak megerősítettését megtagadja: meghatalmazza tanátslása által a' Királyt, hogy a' Követeknek azon törvény eránt tartott tanátskozásokat tegye semmivé. 30) Midőn a' Szenátusnak ezen megtagadása, a' feljebb meghatározott esetek között valamelyiken fundalódik, a' Király a' Státustanátsnak előre való meghalgotása után ismét vissza küldheti azon törvényintézetet a' Követeknek Kamarájokba, olyan intéssel, hogy tanátskozásaikban rendet tartsanak. Ha az előbbeni rendeletlenség azonközben ismét elő talál fordulni, ezen esetben a' Követek Kamarája el van oszlatatva, és a' Király ujj Követeknek választatások felől teszen rendelést. 31) Egy ilyen esetben a' Finantziát illető törvény egy esztendőre, a' mint van úgy hagyatik (prorogáltatik) 's a' polgári és büntető törvények változás nélkül folytattatnak. 32) Ha a' Szenátus valamely törvényintézetől a' maga helybehagyását megtagadja, a' Király ekkör és minden esetben nevezhet ujj Szenátorokat is: de a' kiknek számok azon közben, 6 Püspöknél, 12 Palatinusnál, és 12 Kastellánnál többől nem állhat. 33) Midőn a' Király ezen jusát gyakorlásba vette, a' Szenátusban azután megüressülendő helyek nem töltethetnek bé, mind addig, míg a' Szenátus' tagjainak számok ismét a' 18-ra le nem szállott. 34) Minekutánna a' Szenátus egy törvényintézetet megerősített, vagy a' Király azt a' Szenátusban folyt tanátskozás ellen is, mint törvént kihirdettette, ekkör már ezen intézet mint törvény úgy tartatik, és kötelező erővel bír.

VI-dik Titulus. A' Követeknek Kamarájokról. 35) Ezen Kamara áll — a) 60 Követekből, a' kik a' Dietátskák vagy a' Kerületeknek nemes gyűléseik által választatnak, minden Kerületből egyegy Követ választódván. A' választatott Követnek leg alább 24 esztendősnak kell lenni, önön jussaival élni, vagy a' kisebb idő (minorrenitas) alól feloldoztatva lenni. — b) 40 Követekből, a' kik a' Közönségek által választatnak. 36) Az egész Warschauer Hertzegség 40 Közönségekre osztatik fel, a' mellyek között 8-tzat Warschau várossa, 32-töt a' többi vidékek foglalnak magokban. 37) Minden Közönségben kell leg alább 600 olyan polgároknak találtatni, a' kik voksolásbéli jussal birnak. 38) A' Követek Kamarájának tagjai 9 esztendőkig maradnak hivataljokban; egy-harmad-részt ujjíttatnak meg minden 3 esztendő-múlva: melyhez keppest az első rendbéli Követek között egy harmad rész csak 3, a' másik harmad rész 6 esztendő alatt marad hivatalában. Az ezen két elsőbb időpontokban kilependő tagoknak laistromjok, sorsvonás által határozatik meg. 39) A' Követek Kamarájában egy Marschal ülelöl, a' ki ezen Kamarának tagjai között választatik, és a' Király által nevezetik ki. 40) A' Követek Kamarája azon törvényintézetek felett tanátskozik, mellyek azután helybehagyás végett a' Szenátus eleibe terjesztetnek. 41) Ezen Kamara minden ülésének alkalmatosságával 3 Commissiót nevez ki, a' mellyek öt-öt tagokból állanak; egygyet t. i. a' Finantziára, másikat a' polgári, és harmadikat a' büntető törvényhozásra nézve. A' Marschal adatja hírül a' Státustanátsnak, hogy

ezen Commissiók már kineveztetve legyenek. 42) Midőn a' Státustanátsban valamely törvényintézet elkészül, azt azon Minister, a' kinek keze alatt azon tárgyak folynak, a' mellyek közzé ezen intézet is tartozik, egy Instantzia-Mester által küldi-el azon Commissióhoz, a' mely eleibe az ezen színű tárgyak tartoznak. Ha a' Commissiónak valamely megjegyzései vannak ezen törvényintézet-re nézve, ezek eránt a' nevezett Ministernél jelenik-meg, a' hol jelen lehet ezen alkalmatossággal az említett Instantzia-mester is. 43) Ha a' Commissió megmarad a' maga jegyzései mellett, és kívánnya, hogy a' törvényintézetten változás tétetődjön, a' Minister jelentést teszzen a' dolog felől a' Státustanátsban. Ezen esetben a' Státustanáts bébotsáthatja magához a' Commissió tagjait, hogy egygyütt a' törvényintézetten tétetődhető változásokat megfontólják. 44) Minekutánna mind ezek véghez mennek, végső határozást teszzen a' Státustanáts a' törvényintézet felől, 's a' Követek Kamarája eleibe küldi azt, további megvisgáltatás végett. 45) A' Státustanáts tagjai, született tagjai egyfzersmind a' Követek Kamarájának is. Ülések és voksok van abban. 46) Tsak a' Státustanáts tagjai és a' Követek közzül kineveztetett Commissióknak tagjaik birnak azon jussal, hogy a' Követek Kamarájában beszédeket tarthassanak, annak megmútatására, hogy a' kérdésben forgó törvényintézet eránt való megegygyezésből mitsoda hasznok, vagy az a' felett eshető meghasonlásból mitsoda károk következhetnek. Semmi más tag nem tarthata a' törvényintézet-re nézve be-

szédet a' gyűlésben. 47) A' Commiffiók tagjaik között mindenik ki mondhatja a' maga tulajdon vélekedését; többek akár kevesebbek értsenek velle egygyet a' Commiffió tagjai között: a' Státustanáts tagjai ellenben csak a' törvényintézet mellett, vagy annak javaslására tarthatnak beszédeket. 48) Midőn a' Marschal, mint a' Kamara' előlülője úgy itél, hogy a' dolog már elegendőképpen megfontóltatott legyen, a' vételkedést félbe szakasztathatja, és a' törvényintézetet határozás alá vétettetheti. A' határozás titkos voksolás és a' voksoknak többsége által esik. 49) Meghatároztatván a' törvény, azonnal által adatja azt a' Követek Kamarája a' Szenátusnak. —

(A' többi következik.)

T u d o m á n y o s T u d ó s í t á s.

Egy új magyar munka jött-ki, melynek homlokírása: A' J e g y e s e k C a r t h á g ó b a n, vagy: A' n a g y S c i p i o. Eredeti munka, készítette G r o v é L á s z l ó született Szamosújvári Erdélyi fi. — A' könyv előtt (mely nagyobb nyóltzad rétbén több harmintz árkusoknál) egy igen gyönyörű réz kép vagyon, melyhez hasonlót még magyar könyv előtt talám eddig - elé nem is lehetett látni. — A' történet a' második Punicumi, vagy Carthagói háború idejéből való, és Scipiónak nagy tetteit foglalja magában, úgy hogy ugyan abból egyszersmind a' Carthagóbélieknek, és azok Szövetségeseinek a' Romaiak ellen viseltető gyűlölségek ki tetteinek. Ugyan ez a' gyűlölség egészen meggyökerezett vala a' Hertzegi Jegyesekben is. Kiknek egymáshoz való hívségek, nagy, ne-

héz, és sok próbákat állott ki; miglen végre Scipiónak nagy lelkiúsége mindent megváltoztatott. Diadalmat vett ennek a' fiatal vezérnek fegyvere egész Spanyol Országon, és Afrikának egy részén. Meg mutatta pedig, hogy a' győzedelem őtet kevélyé nem tette, mert győzedelmével vissza nem élt. —

A' történetben mind felséges személyek fordulnak elé, maga a' könyv valóságos történeten épül. — A' ki a' Romaiaknak szertartásaikat, és szokásaikat nem tudja, azoknak egy részét itt fel találja a' történt dolgokkal öszve elegyítve. Nem külömben az akkori időben élt külső nemzeteknek gondolkozások módját is ki tanulhatja.

Azonban a' viszontagságok olyanok benne, hogy az Olvasót a' kimenetel felett álhatatossan függőbe tartják. Minden tikkely új új eseteket foglal magában, miglen a' dolgok nem reménylet módon fejtődnek ki. — Vagynak a' munkában néhány hasznos tárgyakról való jegyzések. — Külömben a' szerzőnek írása módja rövid, de nyomos. Ugy igyekszik beszélni, valamint a' tárgy, és az akkori világ nyelve hozta magával, közbe közbe hintvén, a' maga észre vételeit, vagy is erköltsős jegyzéseit akkor, midőn egy különös indulat, vagy tselekedet fordul elé, hogy az olvasó velősebben nem tsak külső szín szerént itélhessen a' történt dolgokról. Reménylette az iró, hogy szerzeménnye így nagyobb bé nyomást fog tenni.

A' könyvnek árra kötetlen 2 for. 50 xr; és nem tsak Pesten minden könyvárosoknál találta tik, hanem mind a' két Magyar Hazába is szélyel küldettetett.